

Kindcentrum de Kringloop
Breezandpad 7
6843JM Arnhem
+31 (0)26 383 06 51
info@dekringloop.nl
Directeur: Mevr. E. Schreuder

Anti-pestprotocol Kindcentrum de Kringloop

2025-2026

Inhoudsopgave	Pagina
1. Inleiding	4
2. Pesten	
2.1 Wat is pesten?	5
2.2 De Vreedzame school als preventiekader	5
2.3 Plagen en pesten; wat is het verschil?	7
2.3 Stappenplannen Vreedzame school	8
3. Uitgangspunten	
3.1 Veiligheid op school	9
3.2 Pedagogisch klimaat	9
3.3 Gewenst gedrag	10
3.4 Anti-pestcoördinatoren	11
3.5 Vertrouwenspersoon	12
3.6 Groepsklimaat	13
4. Preventie, voorbeeldgedrag en sancties	
4.1 Preventie en voorbeeldgedrag	14
4.2 Sancties	15
4.2.1 Sancties conflicten/incidenten	15
4.2.2 Sancties ernstige incidenten	16
4.2.3 Sancties systematisch pestgedrag	17
5. Vijf sporen aanpak	
5.1 Het zwijgen doorbreken	18
5.2 Het omstanderdilemma	18
5.3 Blaming the victim	18
5.4 De aanpak	19
6. Ondertekenen directie en MR	21
7. Nuttige sites	22
8. Kinderboeken over pesten	23
9. Bronnenlijst	25
Bijlagen	
Bijlage 1 Onze grondwet	26
Bijlage 2 Afspraken en consequenties groep 6,7,8	27
Bijlage 3 School afspraken	29
Bijlage 4 Internetgebruik	30
Bijlage 5 Pesten personeel	35
Bijlage 6 Stappenplan ernstige incidenten/ systematisch pesten	36
Bijlage 7 'Wat is er gebeurd'-blad	37

1. Inleiding

Uit onderzoek blijkt dat veel kinderen soms of regelmatig gepest worden en dat ouders en leerkrachten vaak niet op de hoogte zijn van de pestproblematiek. De cijfers laten zien dat het aantal kinderen dat in het basisonderwijs gepest wordt de afgelopen jaren is toegenomen. Op de leeftijd van 8-11 jaar komt pesten het meeste voor (NJI, 2025).

Pesten komt dus ook voor op onze school. Het is een probleem dat wij, Kindcentrum de Kringloop, hierna genoemd als school, onder ogen zien en ook serieus willen aanpakken.

Onze school is een leefgemeenschap van leerlingen, leerkrachten, ondersteunend personeel en ouders. Iedereen heeft een rol in het geheel en daarmee ook de verantwoordelijkheid zo goed mogelijk met elkaar om te gaan. We leren de kinderen niet alleen dat zij respectvol en tolerant met elkaar om horen te gaan maar ook hoe zij hulp vragen, bieden en ontvangen van anderen. Hiermee creëren wij een veilige sfeer, waarin iedereen, zowel kind als volwassene, zichzelf mag en kan zijn en waarin kinderen zich goed kunnen ontwikkelen.

Dit protocol:

- Beschrijft wat wij onder pesten verstaan
- Beschrijft het verschil tussen pesten en plagen
- Toont wat onze uitgangspunten zijn
- Maakt duidelijk waar kinderen of ouders terecht kunnen
- Laat zien wat de school doet om pesten te voorkomen
- Laat zien wat er gebeurt als de situatie niet verbetert
- Toont het vijf sporenbeleid
- Speelt in op de ontwikkelingen rondom internet, sociale media en digitaal pesten.

Ons anti-pestbeleid kent drie componenten:

1. Preventie
2. Voorbeeldgedrag
3. Sancties

Deze componenten worden in dit protocol verder uitgewerkt.

Zodra het pesten optreedt, nemen leerkrachten, in samenwerking met de ouders, duidelijk stelling. Het pesten wordt hier op school als serieus probleem gezien door alle direct betrokken partijen, te weten: kinderen (gepeste kinderen, pesters en de groep), leerkrachten en de ouder(s)/verzorger(s), hierna genoemd als ouders.

Leerkrachten zien er nauwlettend op toe, dat dit pestprotocol nageleefd wordt. Op het moment dat het pesten gesignaleerd wordt, beschikt eenieder via dit protocol over een directe aanpak. De kinderen mogen de leerkrachten en schoolleiding altijd informeren wanneer het gaat om pesten; dit valt niet onder klikken. Het anti-pestprotocol is voor iedereen terug te vinden op de website van de school.

2. Pesten

2.1 Wat is pesten

Wat is pesten? Op de site van Nederlands Jeugdinstituut (2025) staat het volgende:

“Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij een of meer personen proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Relatief nieuwe manieren van pesten zijn het pesten via digitale kanalen. Kwetsende teksten worden op internet geplaatst of foto's, filmpjes of roddel via het web verspreid.”

2.2 De Vreedzame school als preventiekader

Pesten wordt gevoed wanneer er binnen een gemeenschap een cultuur is, die wordt gekenmerkt door competitie en individualisme. Met de Vreedzame school wordt eraan gewerkt om binnen de groepen en de school een positieve en sociale gemeenschap te vormen, waarin iedereen oog heeft voor elkaar, waar rekening gehouden wordt met elkaar en waarin iedereen verantwoordelijkheid draagt voor de gemeenschap.

In de lessen wordt expliciet ingegaan op pesten en plagen en de zorg voor elkaar staat centraal. Met De Vreedzame school wordt er gewerkt aan een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Hierdoor wordt er gewerkt aan het voorkomen van ongewenst (pest) gedrag.

Het basiscurriculum van de Vreedzame school bestaat uit een wekelijkse les of activiteit in alle groepen. Er zijn 38 lessen verdeeld over zes blokken (De Vreedzame school, 2025):

Blok 1. Wij horen bij elkaar- groepsvorming en een positief sociaal klimaat

Blok 2. Wij lossen conflicten zelf op- conflicthantering

Blok 3. Wij hebben oor voor elkaar- communicatie

Blok 4. Wij hebben hart voor elkaar- gevoelens

Blok 5. Wij dragen allemaal een steentje bij- verantwoordelijkheid

Blok 6. Wij zijn allemaal anders- diversiteit

Naast het programma de Vreedzame school wordt er ook gebruik gemaakt van verschillende sociale competentie observatie lijsten:

-SCOL: De SCOL is een digitaal leerlingvolgsysteem voor sociale competenties. Het is een door de inspectie gestandaardiseerd document en wordt door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 twee keer per schooljaar ingevuld.

-KIIK!: KIIK! is een observatie instrument waarmee onder andere de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen in groep 1/2 wordt geobserveerd en geregistreerd. Gegevens worden per ontwikkelingsgebied en leerlijn verzameld en twee keer per jaar digitaal verwerkt.

-Leerling tevredenheids-enquête: Deze leerling enquête over het welbevinden van de leerlingen op school, wordt door de leerlingen van groep 6, 7 en 8 jaarlijks ingevuld via 'Mijn Vensters'.

Vanaf groep 3 wordt één keer per jaar door de leerkrachten de vragenlijst executieve functies ingevuld. Deze vragenlijst is een onderdeel van 'Leerling in beeld' en geeft inzicht in hoe de leerlingen hun schoolwerk aanpakken (o.a. emotieregulatie, flexibiliteit en doelgericht gedrag). Executieve functies zijn geen sociale vaardigheden, maar ze zijn er wel nauw mee verbonden. Executieve functies zijn nodig om sociaal competent te zijn, bijvoorbeeld tijdens het voeren van een gesprek of om emoties te reguleren tijdens sociale interactie.

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam gebruiken, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Opmerkingen maken over kleding
- Isoleren
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Op weg naar huis achternarijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Bezittingen afpakken
- Discrimineren op huidskleur, geslacht en/of geloof
- Roddelen, uitdagen en uitlachen
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Het pesten is een probleem dat we op De Kringloop onder ogen zien en serieus willen aanpakken. We nemen de bovenstaande omschrijving voor pesten van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) als uitgangspunt.

2.3 Plagen en pesten, wat is het verschil?

Het antwoord op die vraag is niet eenvoudig; het onderscheid tussen plagen en pesten is soms moeilijk te maken. Over het algemeen vindt plagen incidenteel plaats en zijn bij plagen beide partijen aan elkaar gewaagd of zelfs vrienden van elkaar. Bij pesten ligt dat anders.

We spreken van *plagen* wanneer het gedrag van kinderen een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen vanuit een veilige sfeer. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar uit te dagen leren kinderen om te gaan met eenvoudige conflictsituaties.

Wij zijn als school attent op plaagsituaties in en rond de school. Plagen kan overgaan in een groter conflict of pesten. In de lessen van de Vreedzame school wordt hier aandacht aan besteed. Een eenvoudig conflict gaat uit van plagen, met de Vreedzame school worden conflicten uitgespeeld en behandeld. De nadruk ligt hierbij op het zelf oplossen van conflicten en zo voorkomen dat conflicten groter worden of escaleren.

Als bij plagen beide partijen niet meer aan elkaar gewaagd zijn, ondersteunen wij als school de geplaagde leerling en spreken de plager aan op het ongewenste gedrag.

We spreken van *pesten* als een kind zich ongelukkig voelt omdat het stelselmatig (meerdere keren) geconfronteerd wordt met vervelend of agressief gedrag, of buitengesloten wordt van een groep. De inzet van het pestgedrag is macht door intimidatie. Bij pestgedrag zien we vaak een vaste rolverdeling bij de betrokken kinderen.

De belangrijkste verschillen tussen pesten en plagen zijn dus:

- Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen hetzelfde kind (stelselmatig), plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende kinderen.
- Bij pesten is er sprake van ongelijkheid (in macht, kracht of sociale status), bij plagen is die ongelijkheid niet of veel minder aanwezig en zijn kinderen ongeveer gelijkwaardig.
- De intentie om een ander kind negatief te benaderen is bij pesten bewust aanwezig.

2.4. Stappenplannen Vreedzame school

Zodra er sprake is van een conflict tussen kinderen, hanteren we op school de stappenplannen van de Vreedzame school:

Groep 1-2

1. Stop hou op met...!
2. Wordt rustig.
3. Bedenkt een goede oplossing.
4. Maak het goed.

Groep 3 t/m 8

1. Stop! Eerst afkoelen. Tel tot tien.
2. Zet je gele pet op.
Zeg wat jij wilt.
Luister naar wat de ander wil.
3. Probeer een win-win-oplossing te vinden.
4. Geef elkaar een hand en voer de oplossing uit.

De stappen, die worden ondernomen als er sprake is van een terugkerend en meer structureel probleem, worden verder omschreven onder paragraaf 4.2.

3. Uitgangspunten

Dit anti-pestprotocol vormt de verklaring van leerkrachten, ouders en kinderen van Kindcentrum de Kringloop, waarin we vastgelegd hebben dat wij pestgedrag niet accepteren en dat we pestgedrag volgens een vooraf bepaalde handelwijze (zie paragraaf 4) aanpakken. Kindcentrum de Kringloop wil voor alle kinderen een veilige school zijn. Dit betekent dat onze school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen neemt indien pestgedrag voorkomt.

Wij proberen als school de ouders te betrekken bij de Vreedzame school. We doen dit met als doel dat ouders school en leerlingen zoveel mogelijk dezelfde taal spreken, wanneer het gaat om de sociale omgangregels binnen en rondom onze school. Alle ouders krijgen zes keer per jaar ouderinfo, daarin staat beschreven waar het nieuwe blok over gaat. De leerlingen van groep 1 t/m 6 ontvangen op papier of via Social schools per blok een “kletskaart” om thuis de onderwerpen van het betreffende blok samen te bespreken.

3.1 Veiligheid op school

Kinderen leren optimaal in een omgeving waarin ze zich veilig en geaccepteerd voelen. Een leerkracht moet zo’n omgeving bieden in de schoolklas. Naast een leeromgeving, zijn het klaslokaal en de school net zo goed een leefomgeving. Een basisbehoefte van een kind is dat hij/zij zich veilig voelt. Dit is een van de voorwaarden voor een kind om zich optimaal te kunnen ontwikkelen (Nationale onderwijsgids, 2020).

3.2 Pedagogisch klimaat

Een goed pedagogisch klimaat wordt in grote mate bepaald door relaties. In de klas speelt de leerkracht hierbij een belangrijke rol.

De leerkracht:

- Laat het gewenste voorbeeldgedrag zien (vanuit de Vreedzame school en de groeps- schoolregels).
- Heeft aandacht voor de kinderen en kan zich inleven in hun situatie.
- Is authentiek.
- Heeft gezag.
- Heeft vertrouwen in de kinderen.
- Ondersteunt het zelfvertrouwen van de kinderen.
- Geeft de kinderen het gevoel dat ze dingen kunnen.
- Toont respect voor de kinderen.
- Bevordert het onderlinge respect tussen de kinderen.
- Zorgt voor een ordelijke en functionele leeromgeving: het geeft rust en veiligheid als de kinderen weten waar alles staat en welke functie de materialen hebben.
- Stimuleert de zelfstandigheid en het verantwoordelijkheidsgevoel bij de kinderen.
- Hanteert de afgesproken regels: dit schept duidelijkheid voor iedereen.

3.3 Gewenst gedrag

Voor het gewenste gedrag binnen en rondom onze school gaan we uit van de “grondwet” van de Vreedzame school. Deze grondwet bestaat uit een aantal basisregels die voor iedereen (leerlingen en volwassenen) gelden. Deze grondwet hangt zichtbaar in alle groepen en in de gangen van de school.

De grondwet van onze school bestaat uit de volgende afspraken:

Op onze school

- Zorgen we er samen voor dat iedereen zich veilig en gezien voelt
- Leren we omgaan met problemen & conflicten en lossen deze samen op
- Doen we ons best om elkaar te begrijpen door naar elkaar te luisteren
- Praten we op een vriendelijke manier met en over elkaar
- Helpen we elkaar goed te kunnen leren en spelen
- Respecteren we elkaar, iedereen kan zichzelf zijn!

(Zie ook bijlage 1.)

Naast de grondwet is het voor het gewenste gedrag in de groepen, nodig dat de kinderen duidelijk weten wat er van hen verwacht wordt. Dit is mede belangrijk om conflicten te voorkomen. Aan het begin van het schooljaar worden in de verschillende groepen samen de groepsregels afgesproken. Deze groepsregels gaan uit van wat de groep belangrijk vindt, ze zijn door de groep samen afgesproken. Als de leerlingen zelf verantwoordelijk zijn voor de gemaakte regels zullen zij eerder gewenst gedrag laten zien (WijLeren.nl,2024).

De groepsregels worden op een zichtbare plek in de groep opgehangen, zodat er regelmatig naar verwezen kan worden. Het is goed deze groepsregels actueel te houden. Voor de groepen 6 t/m 8 wordt er ook gebruik gemaakt van een lijst met gedragsregels met bijbehorende sancties. Deze regels zijn bedoeld voor het gedrag in de gangen, in de buitenruimtes en tijdens de gymlessen. Het doel van deze lijst is zoveel mogelijk uniformiteit creëren als het gaat om ongewenst gedrag en de daarbij behorende consequenties (zie bijlage 2).

Of deze lijst met regels en bijbehorende consequenties, ook gebruikt zal worden voor de overige groepen (in aangepaste vorm) zal in het schooljaar 2025-2026 door het team worden besproken en besloten.

3.4. Anti-pest coördinatoren

Op onze school is de anti-pestcoördinator Jacqueline Gommans. Daarnaast hebben we drie aanspreekpunten, die ook de bouwcoördinatoren zijn, te weten: Franca Bos (onderbouw), Marion Folker (middenbouw) en Mike de Vries (bovenbouw).

Verder hebben we een gedragsspecialist, Marloes van der Pol (zij kan op aanvraag binnen het team worden ingezet).

De anti-pest coördinator (Jacqueline) en de gedragsspecialist (Marloes):

- Houden zicht op de berichtgeving en wetgeving rondom het onderwerp pesten binnen het Primair Onderwijs, zodat het anti-pestprotocol up-to-date is en voldoet aan de wettelijke richtlijnen (Marloes).
- Dragen de verantwoordelijkheid dat alle direct betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol.
- Zorgen ervoor dat het anti-pestprotocol binnen de school regelmatig onder de aandacht wordt gebracht en leeft binnen onze school. Hierbij valt te denken aan het agenderen van het onderwerp op vergaderingen en de “Week tegen het pesten” onder de aandacht brengen in het team en naar ouders.
- Zetten 2x per jaar het anti-pestprotocol bij een teamvergadering/studiedag op de agenda. Dit is nodig om als team gezamenlijk te beoordelen of het protocol nageleefd wordt, of het (nog) up-to-date is.

Kinderen en ouders kunnen een beroep op doen op bovengenoemde personen. Als kinderen, ouders en leerkrachten er samen niet uitkomen, brengen de anti-pestcoördinatoren samen met het betreffende kind/de betreffende kinderen, ouders en leerkracht(en) het pestprobleem in kaart en gaan ze op zoek naar oplossingen. Vervolgens bewaken ze het traject dat uitgezet wordt en blijven ze het aanspreekpunt.

5. Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon van Kindcentrum de Kringloop is Marloes van der Pol.

Zij is het aanspreekpunt voor kinderen, ouders en personeel met vragen of zorgen rondom pesten, ongewenst gedrag of andere vormen van sociale onveiligheid.

Wanneer dit niet met de leerkracht of directie besproken kan worden, is Marloes de persoon om deze zaken in vertrouwen mee te bespreken.

Zij zal een luisterend oor zijn en adviseren over eventuele vervolgstappen.

Voor een afspraak met Marloes kunnen kinderen, ouders of personeel haar binnen school opzoeken of mailen om een afspraak te maken

marloes.vanderpol@deltascholengroep.nl

3.6 Groepsklimaat

Door het scheppen van een veilig groepsklimaat in de klas, waarin sociaal gedrag, weerbaarheid, waarden en normen, de basis zijn, willen we op onze school ervoor zorgen dat pesten weinig tot geen voedingsbodem heeft. In de eerste zes weken van het nieuwe schooljaar (de “Gouden weken”) wordt hier extra aandacht aan besteed door veel groepsvormende activiteiten toe te passen in de verschillende groepen.

Om de groepsvorming te optimaliseren, wordt met De Vreedzame school in de eerste week van het schooljaar meteen gestart met blok 1. Dit blok gaat over groepsvorming en een positief sociaal klimaat. De lessen van blok 1 worden vanwege de groepsvorming aan het begin van het schooljaar, twee keer per week aangeboden. De lessen van de andere 5 blokken worden één keer per week aangeboden.

We horen bij elkaar

4. Preventie, voorbeeldgedrag en sancties

4.1. Preventie en voorbeeldgedrag

Op De Kringloop willen we dat kinderen zich correct naar elkaar toe gedragen. Het is van belang om als volwassenen het goede voorbeeld te geven en correcte omgangsvormen te hanteren. Volwassenen moeten voorspelbaar gedrag vertonen, dit vergroot het gevoel van veiligheid bij kinderen.

Hiervoor gaan uit van de volgende stelregels:

- Het inschakelen van een leerkracht door een gepeste, wordt niet gezien als klikken, maar vragen om hulp.
- De andere kinderen hebben ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem aan te kaarten. Alle kinderen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Bij problemen van pesten neemt de leerkracht zijn verantwoordelijkheid. De leerkracht bespreekt in eerste instantie het pestgedrag met de groep.
- De anti-pestcoördinatoren/directeur en leerkracht hebben, indien nodig en in overleg met de gepeste leerling, overleg met de ouders.
- Overblijfkrachten hebben tijdens de pauze verantwoordelijkheid en overleggen met de leerkracht als er problemen optreden.

Binnenin en rondom onze school geldt de grondwet van de Vreedzame school. De grondwet en het bijbehorende gewenste gedrag geldt voor iedereen, dus kinderen, personeel en ouders.

Ouders die zich niet houden aan de regels en normen van de school, worden door de medewerkers van de school hierop aangesproken. Teamleden spreken elkaar aan op hun gedrag. Als dit tot onvoldoende resultaat leidt, spreekt de directeur hen aan op het gedrag.

4.2. Sancties

4.2.1 Sancties conflicten/incidenten

Als er sprake is van een of meerdere conflicten/incidenten binnen de groep, dan wordt dat met de betrokken leerlingen besproken door de groepsleerkracht. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om controle te houden over het gedrag.

Wanneer de ouder(s) op de hoogte worden gebracht van een incident, wordt hiervan een aantekening in het leerling-dossier (Esis) gemaakt.

In de midden en bovenbouw wordt er na een gesprek met de leerkrachten en leerlingen een afspraken formulier ingevuld (groep 5 t/m 8).

Welke sancties kennen we?

	Tijdens het buitenspelen	Binnen de groep
1	Op de “nadenk plek” staan (bij de palen op het plein). Nadenken over wat er is gebeurd en vooral hoe ervoor te zorgen dat dit niet weer gebeurt. Dit wordt later kort besproken met de leerkracht/pleinwacht.	Op de afgesproken “nadenk plek” zitten in de groep. Nadenken over wat er is gebeurd en vooral hoe ervoor te zorgen dat dit niet weer gebeurt. Dit wordt later kort besproken met de leerkracht. Het ‘Wat is er gebeurd’ blad invullen (groep 5 t/m 8)
2	Terug naar de klas. Gesprek met leerkracht en eventueel de mede kind(eren). Invullen ‘Wat is er gebeurd’ blad (groep 5 t/m 8).	Een nadenk moment (time-out) op de gang. Nadenken over wat er is gebeurd en vooral hoe ervoor te zorgen dat dit niet weer gebeurt. Dit wordt later besproken met de leerkracht. Het ‘Wat is er gebeurd’ blad invullen (groep 5 t/m 8).
3	Nablijven (maximaal 15 min.) of gepaste consequentie. (Nablijven alleen voor groep 5 t/m 8).	Nablijven (maximaal 15 min.) of gepaste consequentie. (Nablijven alleen voor groep 5 t/m 8).

De lengte van een nadenk (time out) moment hangt af van de leeftijd van de leerling. Een advies hierin is 1 minuut per jaar (leeftijd).

4.2.2 Sancties ernstige incidenten

De kinderen aanspreken op onze schoolafspraken gebeurt door elke medewerker van onze school. Conflicten en incidenten worden besproken door de betreffende leerkracht. Ernstige incidenten noemen we incidenten waarbij een kind fysieke of psychische schade oploopt die hij/zij wil/moet delen met zijn/haar ouders. Het is een incident waarvan we vinden dat het indruk maakt op het kind, op de leerkracht en/of op de ouders.

Bij ernstige incidenten neemt de leerkracht altijd contact op met de ouders. Soms al onder schooltijd, maar in ieder geval direct na schooltijd. De volgorde die wij hanteren met betrekking tot het opnemen van contact ziet er als volgt uit:

- In eerste instantie neemt de leerkracht mondeling contact op met de betreffende ouders.
- Lukt dat niet, dan telefonisch of per e-mail/Social schools.

Daarnaast maakt de leerkracht een notitie van het incident in het volgsysteem, Esis. Hierin wordt ook eerste vervolgspraak vastgelegd.

Na deze afspraak neemt de leerkracht altijd, na 2 à 3 dagen/een week/een maand, nogmaals contact op met de ouders, zowel bij negatieve als positieve ontwikkelingen (terugvragen/terugkoppelen).

Wanneer ouders worden benaderd naar aanleiding van een ernstig incident met of tussen kinderen onderling, worden ook de directeur en COO, door de leerkracht op de hoogte gesteld door middel van een gesprek, via app/telefoon of e-mail. Ernstige incidenten worden altijd besproken in de betreffende bouw, de mensen van de pleinwacht (i.v.m. surveilleren) en eventueel wordt dit in het hele team besproken.

4.2.3. Sancties systematisch pestgedrag

Bij systematisch pestgedrag wordt de volgende procedure in werking gezet:

Met betrekking tot de pester

- Iedereen binnen school draagt de verantwoording elkaar in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. De gepeste wordt beschermd tegen de pester. Pestgedrag wordt bij de verantwoordelijke groepsleerkracht gemeld.
- Ouders van de pester worden samen met de pester door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen middels een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd in een verslag (Esis).

Zowel de ouders als de anti-pestcoördinator krijgen een kopie van dit verslag. In het verslag is ook een afspraak opgenomen voor een vervolgesprek met de ouders.

- Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden in het verslag vermeld. Gedacht kan worden aan:
 - Een boek lezen of een film kijken over pesten
 - Een excuusbrief aan het slachtoffer schrijven
 - Overleg met de gepeste over wat te doen om het goed te maken
 - Uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, overblijven, gym of excursies.

Met betrekking tot de gepeste leerling

- Ouders van de gepeste leerling worden door de groepsleerkracht op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. De stappen die de leerkracht heeft ondernomen, worden met de ouders besproken en vastgelegd in een notitie in het volgsysteem, Esis.
- Na deze afspraak neemt de leerkracht altijd na 2 à 3 dagen/een week/een maand, nogmaals contact op met de ouders, zowel bij negatieve als positieve ontwikkelingen (terugvragen/terugkoppelen).

Met betrekking tot pesten bij herhaling

- Als het probleem zich blijft herhalen, meldt de leerkracht dit gedrag bij de directeur en COO van de school. De leerkracht overhandigt een lijst met daarop de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken, zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken. De school roept de ouders van de pester op school voor een gesprek. Ook het kind wordt bij het gesprek betrokken.
- Alles wordt zorgvuldig gedocumenteerd: de school legt het gesprek vast, er wordt een notitie gemaakt van de gesprekken die gevoerd zijn en ook de afspraken die gemaakt zijn.
- Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert en/of wanneer de ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directie overgaan tot een bijzondere maatregel: een tijdelijke schorsing.
- In uitzonderlijke gevallen kan overgegaan worden tot verwijdering van de school. Schorsing en verwijdering kan alleen na overleg met schoolbestuur, inspectie en leerplichtambtenaar.

Zie voor het “Stappenplan ernstige delicten en systematisch pestgedrag” bijlage 6.

5. Vijf sporen aanpak

Als er meer nodig is hanteren wij op school een aanpak die goed past bij de uitgangspunten van de Vreedzame school. De Vijf sporen aanpak (van der Meer, 2023) is positief, oplossingsgericht en iedereen in de groep wordt verantwoordelijk gemaakt.

Bij pestgedrag worden vijf partijen (h)erkend en aangepakt, te weten:

1. De kinderen die met de pester mee pesten, omdat ze bang voor hem/haar zijn
2. De kinderen die mee pesten, omdat ze er beter van (denken te) worden
3. De kinderen die niet mee pesten, maar ook niets doen om een einde te maken aan het gedrag van de pester
4. De kinderen die niet zien dat er in de klas wordt gepest
5. De kinderen met een hoge sociale status in de groep, die het af en toe voor het slachtoffer opnemen.

De andere partijen in het schema zijn de pester, de leerkracht, de ouder en de gepeste leerling.

5.1 Het zwijgen doorbreken

Veel kinderen in een groep weten dat er gepest wordt. Toch durven deze kinderen dit niet naar buiten te brengen, uit angst om voor verklikker te worden aangezien.

De manier om dit mechanisme te doorbreken is de regel die we school hanteren:

“Je mag nergens over klikken, maar als de regels die jullie met elkaar hebben afgesproken, worden overtreden, heeft iedereen het recht en de plicht dit aan elkaar, de leerkracht en de ouders te vertellen. Dat noemen we geen klikken.”.

5.2 Het omstanderdilemma

Dit mechanisme is de verantwoordelijkheidsverwarring als een groep kinderen wordt geconfronteerd met een vorm van geweld. Wie voelt zich verantwoordelijk?

Een oplossing voor dit dilemma binnen onze school is dat we de kinderen duidelijk maken dat iedereen op school verantwoordelijk is voor elkaars veiligheid. Dit houdt in dat, als iemand iets dwars zit, hij/zij dat niet alleen kenbaar *má*g, maar ook *mó*et, maken.

5.3 Blaming the victim

Blaming the victim is het mechanisme dat mensen, dus ook kinderen de neiging hebben het slachtoffer de schuld te geven. Om dit mechanisme te voorkomen, is het belangrijk elkaar voortdurend duidelijk maken dat niemand erom vraagt om slachtoffer van geweld en of pesten te zijn of te worden. Pesten is hoe dan ook onaanvaardbaar.

5.4 De aanpak

Zoals gezegd zijn bij pesten vijf partijen te onderscheiden. Op De Kringloop hanteren we een vijfsporen aanpak bij het pesten. Deze aanpak bestaat uit de volgende activiteiten:

1. Mobiliseren van de zwijgende middengroep
2. Hulp aan de pester
3. Hulp aan het gepeste kind
4. Professionaliseren van leerkrachten
5. Adviseren van ouders
6. Hulp aan het gepeste kind

Ad 1. Mobiliseren van de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep kan gemobiliseerd worden door:

- De kinderen inzicht te geven in hun eigen rol bij het pesten
- Met hen mee te denken over de bijdrage die zij kunnen leveren aan mogelijke oplossingen
- Hierbij een actieve rol van henzelf te stimuleren en te ondersteunen.

Ad 2. Hulp aan de pester

Hulp aan de pester is, naast de hulp aan het gepeste kind, een taak voor de leerkrachten, al dan niet samen met de anti-pestcoördinatoren en de gedragsspecialist.

Richtlijnen voor het aanbieden van hulp zijn:

- Geef aan wat pesten voor een ander betekent
- Onderhoud op een positieve manier de relatie met de andere kinderen
- Bied veiligheid aan de kinderen
- Leg uit wat jij gaat doen om het pesten te stoppen
- Hanteer duidelijke regels en afspraken
- Stel grenzen
- Kies een oplossingsgerichte aanpak en verbindt daar, indien nodig, consequenties aan

Ad 3. Hulp aan het gepeste kind

- Naar het kind luisteren en neem zijn/haar probleem serieus
- Overleg met het kind over mogelijke oplossingen
- Werk samen met het kind en andere leerkrachten, pleinwacht, ouders, instanties, enz. aan oplossingen
- Bied zo nodig een kind deskundige hulp aan
- Zorg voor follow-up gesprekken.

Ad 4. Professionaliseren van leerkrachten

De wijze waarop leerkrachten handelen, kan verbeterd/veranderd worden door:

- Hen op de hoogte te stellen middels achtergrondinformatie met betrekking tot het probleem (cognitieve component)
- Hen te laten ervaren wat het is om buitengesloten en gepest te worden (emotioneel/affectieve component)
- In het beleidsplan van de school de verplichting op te nemen om, wanneer zij zien of vermoeden dat kinderen elkaar pesten, daar duidelijk stelling tegen te nemen (conatieve component).

Ad 5. Adviezen voor ouders

De Kringloop adviseert de ouders van pesters en gepeste kinderen:

- Neem het pest probleem van uw kind serieus en steun uw kind
- Ga na of uw kind goed in zijn/haar vel zit
- Maak uw kind duidelijk dat pesten absoluut niet kan
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen
- Vraag aan uw kind wie er pest en wanneer dat gebeurt
- Vraag aan uw kind wat hij of zij gedaan heeft om het probleem aan te pakken
- Maak een duidelijk onderscheid tussen plagen en pesten
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt
- Bespreek met uw kind welke maatregelen nodig zijn om het pesten te stoppen
- Neem contact op met de leerkracht van uw kind om het probleem te bespreken
- Laat uw kind merken/vertel uw kind dat u van hem/haar houdt
- Houd in de gaten of het pesten na verloop van tijd niet opnieuw begint
- Complimenteer uw kind. Pesten ondermijnt het zelfrespect.
- Lees over pesten en laat uw kind boeken over pesten (mee)lezen
- Blijf in gesprek met uw kind
- Straf nooit fysiek, deze vorm van straffen mag niet en geeft niet het gewenste resultaat
- Zoek eventueel hulp van deskundigen

De Kringloop adviseert de ouders van alle andere kinderen:

- Neem het pestprobleem serieus
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem
- Bespreek met uw kind zijn/haar rol bij het pesten
- Bespreek de pestsignalen met anderen (ouders, leerkrachten)
- Veroordeel anderen niet
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind sociale vaardigheden
- Los niet zomaar alles op voor uw kind

Voor akkoord ondertekend:

Arnhem d.d.

.....

Directeur Kindcentrum de Kringloop

.....

Namens de MR Kindcentrum de Kringloop

5 Nuttige sites

- www.nji.nl
Kennisset Jeugd. Leer van collega's, reageer en deel uw inspirerende ervaringen en praktische tips.
- www.posicom.nl/
Anti-pestbureau Posicom is per 1 augustus 1996 opgericht, met als doel pesten aan te pakken en te voorkomen. Daartoe heeft Posicom diverse activiteiten ontwikkeld.
- www.orthopedagogiek.com/pesten.htm
Duidelijke info over pesten of plagen. Links en dergelijke en wat ouders kunnen doen in samenwerking met de school.
- www.stichtingvolgelvrij.nl
Deze Stichting helpt ongeveer 600 cliënten per jaar die te maken hebben (gehad) met pesten.
Teven organiseren zij trainingen voor scholen en bedrijven.
- <https://www.kindertelefoon.nl/>
De Kindertelefoon is er voor alle kinderen en jongeren van 8-18 jaar die in vertrouwen willen praten. Je kunt met hen bellen en chatten of een bericht plaatsen op de website. Als je met hen belt of chat, praat je met een speciaal getrainde Kindertelefoon-medewerker. Op deze website kun je ook een bericht posten of zelf reageren op andere kinderen en jongeren. De kindertelefoon 0800- 0432 (gratis).
- www.noblame.nl
De No Blame methode is een aanpak om pesten te laten ophouden. Steeds meer scholen zijn zich de afgelopen jaren bewust geworden van het belang van preventie, maar omdat ongewenst gedrag nooit helemaal te voorkomen is, moet er ook een goed antwoord zijn op situaties waarbij preventie niet meer toereikend is. De methode is oplossingsgericht en werkt vanuit een niet straffend model.

6. Kinderboeken over pesten

Boeken over pesten tot 6 jaar

Balotje vindt een vriendje
Door: Yvonne Jagtenberg

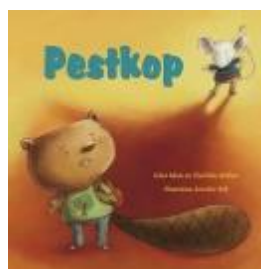
Balotje is jaloers
Door: Yvonne Jagtenberg

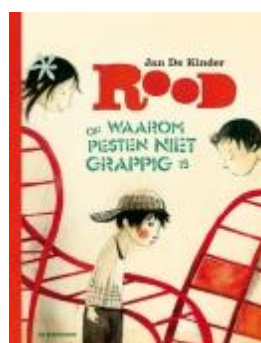
Anna anders
Door: Dave Whamond

Sophia en de leeuw, Blinkend Boekje
Door: Angela Pelaez-Vargas

Pestkop
Door: Beth Bracken

Rood, of waarom pesten niet grappig is
Door: Jan de Kinder

Hangoor
Door: Dick Bruna

Hidde en de witte kraai
Door: Géwout Esselink

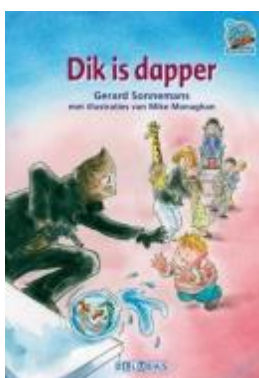
Haas en mol zoeken een uitweg
Door: Hans de Beer

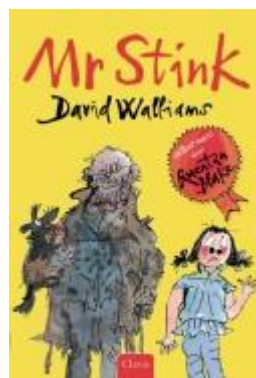
Boeken over pesten vanaf 6 jaar

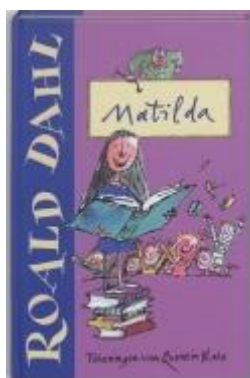
De jongen die steeds viel
Door: Thea Dubelaar

Dik is dapper
Door: Gerard Sonnemans

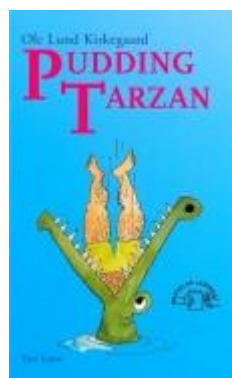
Mr. Stink
Door David Walliams

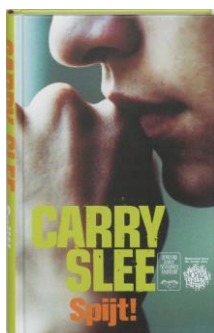
Matilda
Door: Roald Dahl

Vlo en Stiekel
Door: Pieter Koolwijk

Pudding Tarzan
Door: Ole Lund Kirkegaard

Spijt!
Door: Carry Slee

Re-play
Door: Angelo Vergeer

Wat als...
Door: Daniëlle Bakhuis

Bronnenlijst:

Meer, B. van der (1990). *De vijfsporenaanpak bij pesten*. Geraadpleegd op 20 mei 2025, van <https://wij-leren.nl/pesten-op-school.php>

Nationale onderwijsgids (2020). *Wat is de invloed van de piramide van Maslov op het onderwijs?* Geraadpleegd op 8 juni 2025, van <https://www.nationaleonderwijsgids.nl/basisonderwijs/nieuws/55073-wat-is-de-invloed-van-de-piramide-van-maslov-op-het-onderwijs.html>

Nederlands Jeugdinstituut (2025). *Pesten: definitie*. Geraadpleegd op 20 mei 2025, van <https://www.nji.nl/Pesten-Probleemschets-Definitie>

Vreedzame school. (z.d.). *Hoe gaat de Vreedzame school om met pesten?* Geraadpleegd op 23 mei 2025, van <https://vreedzaam.procademy.nl/course/100043/enrollment/126778/chapter/100253>

Kerpel, A. (2024) *Klassenmanagement*. Geraadpleegd op 23 mei 2025, van <https://wij-leren.nl/klassenmanagement-artikel.php>

Bijlage 1

Onze grondwet

Op onze school

Zorgen we er samen voor dat iedereen zich veilig en gezien voelt

Leren we omgaan met problemen & conflicten én lossen deze samen op

Doen we ons best om elkaar te begrijpen door naar elkaar te luisteren

Praten we op een vriendelijke manier met en over elkaar

Helpen we elkaar goed te kunnen leren en spelen

Respecteren we elkaar, iedereen kan zichzelf zijn!

Bijlage 2

Afspraken en consequenties groep 6, 7 en 8

Kies je voor de = consequentie!

Afspraken in school	Consequentie
In de school is je telefoon uit (Buiten het schoolplein mag hij aan)	15 minuten nablijven
In de gangen lopen we rustig/wandelend	Teruglopen en de deur aanraken
In de school houden we ballen vast (dus niet mee gooien/stuiteren etc.)	De bal wordt in beslag genomen, leerling die gooit mag de eerstkomende pauze niet voetballen. Is het onduidelijke wie er gooit? Dan kan het hele groepje voetballers de volgende pauze niet voetballen
Je houdt je handen bij jezelf (dus niet aan elkaar zitten, duwen, slaan, stoeien, knijpen, schoppen, etc.)	15 minuten nablijven
Je gaat respectvol om met materiaal van school. Je gebruikt het zoals het bedoeld is.	Na schooltijd help je 15 minuten om de school netjes te maken. Eventuele schade wordt vergoed.
Op de gang ben je aan het werk	Ziet een leerkracht dat je niet aan het werk bent, dan word je terug naar de klas gestuurd
Op de gang wordt er alleen gefluisterd	Hoort een leerkracht dat je hard aan het praten/roepen/schreeuwen bent, dan word je terug naar de klas gestuurd
Op school wordt er geen snoep gegeten	Snoep inleveren bij de juf of meester.

Afspraken buiten	Consequentie
Je houdt je handen bij jezelf (dus niet aan elkaar zitten, duwen, slaan, stoeien, knijpen, schoppen, etc.)	15 min binnenblijven bij de volgende pauze en anders de volgende dag
Je luistert naar de pleinwacht (respect) kleine pauze	Melden bij de leerkracht door wie je wordt aangesproken.
Je luistert naar de pleinwacht grote pauze	Direct naar binnen en melden bij je eigen leerkracht. 15 minuten nablijven
Als de pauze voorbij is hou je de bal vast (dus niet meer gooien/schieten etc.)	Bal wordt in beslag genomen, de leerling die gooit/schiet mag de eerstkomende pauze niet ballen. Is het onduidelijke wie er gooit/schiet? Dan mag het hele groepje de volgende pauze niet ballen.
Verpakkingen gooi je binnen in de prullenbak voordat je naar buiten gaat.	15 minuten corvee bij de leerkracht die jou aanspreekt.
Op school wordt er binnen en buiten geen snoep gegeten.	Snoep inleveren bij de juf/meester
'We gaan naar binnen' wordt als eerste door de pleinwacht geroepen (daarna leerlingen).	10 minuten na schooltijd werk maken bij de boekenkast. Niet goed dan volgende dag weer.

Kies je voor de = consequentie!

Aanvullende afspraken tijdens de gym	Consequentie
Je houdt je handen bij jezelf (dus niet aan elkaar zitten, duwen, slaan, stoeien, knijpen, schoppen, etc.)	15 minuten nablijven of in de pauze binnen blijven
Je gaat respectvol om met materiaal van school. Je gebruikt het zoals het bedoeld is.	Na schooltijd of in de pauze help je 15 minuten om de school netjes te maken Eventuele schade wordt vergoed.
In de kleedkamer gedraag je je als gast. Dus je praat op normale toon en gebruikt de banken alleen om op te zitten.	Hoort een leerkracht dat je hard aan het gillen/roepen/schreeuwen bent, dat word je terug naar de klas gestuurd.
Klein vergrijp	5 minuten aan de kant
Ernstig vergrijp	Hele les aan de kant + 15 minuten nablijven
Herhaling ernstig vergrijp	Contact met ouders en een les overslaan

Bijlage 3

School afspraken

Op het plein:

- We fietsen alleen op de tegels
- We zetten onze fietsen zoveel mogelijk in de rekken voor het schoolhek
- Als we in de pauze naar binnen moeten, vragen we dat eerst.
- We blijven van elkaar af (niet stoeien, vechten etc.).
- We blijven op ons eigen schoolplein (BB mag onder begeleiding naar Kunstgrasveld)
- We blijven weg bij de ramen van de begane grond
- We blijven uit de buurt van de plassen
- We kloppen het zand van onze kleding voor we naar binnen gaan

In de gangen en de hallen:

- We gaan de school in als het 8.20 uur is
- We lopen rustig van en naar de gymzaal
- We vegen, vooral bij slecht weer, zo goed mogelijk onze voeten
- We praten zachtjes of zijn stil
- We lopen rustig naar de klas
- We gaan bij de leerpleinen op een stoel zitten, i.p.v. op een tafel
- We hangen onze jas aan kapstokhaak

In de klas; algemeen:

- We gaan direct naar ons lokaal, zodra we op school komen
- We dragen in school geen pet of hoed
- We laten de handschoenen en mutsen bij de kapstokken en in de jas
- We zorgen dat de gymtassen bij de kapstokken liggen (groep 3 t/m 8)
- We komen alleen aan ons eigen laatje
- We gaan om de beurt naar het toilet
- We trakteren bij voorkeur op iets gezonds
- We nemen voor de fruitkring en de lunch iets gezonds mee

Bijlage 4

Internetgebruik

Iedereen maakt gebruik van het internet. Dat is vanzelfsprekend en onmisbaar voor een deel van je schoolwerk en de communicatie met je vrienden. Maar omdat iedereen gebruik maakt van het internet, is het juist heel belangrijk dat je hier voorzichtig mee omgaat.

Denk aan de volgende punten:

- Ik gebruik het internet alleen na toestemming van de meester/juf;
- Ik geef mijn naam (e-mail), adres en/of telefoonnummer alleen door op internet na toestemming van mijn juf/meester.
- Ik gebruik bij het gebruiken van een zoekmachine woorden die binnen de normen en waarden van de school vallen (zoektermen).
- Ik zoek niet met woorden die te maken heb met grof woordgebruik, racisme, discriminatie of geweld.
- Als ik twijfel overleg ik met de juf/meester.
- Ik vertel het direct aan mijn juf/meester als ik informatie zie of e-mailberichten krijg waardoor ik me niet prettig voel.
- Ik vertel het direct aan mijn juf/meester als ik e-mailberichten krijg die ik niet vertrouw i.v.m. mogelijke virussen.
- Ik verstuur geen mailtjes zonder overleg met de juf/meester.
- Ik verstuur nooit een foto of iets anders van mezelf zonder toestemming van de meester of juf.
- Ik gebruik in mijn e-mails alleen woorden waarvan ik weet dat ze vallen binnen de afgesproken omgangsregels. Dus geen woorden waarmee ik anderen zou kunnen kwetsen, discrimineren, etc.
- Ik download geen bestanden tenzij ik daarvoor toestemming heb gekregen van de juf/meester.
- Ik maak afspraken met de juf/meester over het tijdstip en de tijd dat ik gebruik mag maken van internet.
- Ik mag op school niet chatten.
- Als ik gebruik moet maken van een wachtwoord (bijvoorbeeld om te e-mailen) dan zorg ik ervoor dat dit wachtwoord geheim blijft.
- Ik bezoek alleen websites waarvan ik weet dat het veilig, betrouwbaar en binnen de normen en waarden de school vallen. Als ik twijfel overleg ik met de juf/meester.
- Als ik per ongeluk op een website terecht kom en zie dat deze niet valt binnen de normen en waarden van de school sluit ik deze direct af en meld dit aan de juf/meester.
- Ik ben me ervan bewust dat de meester/juf in staat zijn om terug te zien welke sites ik heb bezocht.

Social Media

Social media zijn niet altijd zo gezellig en veilig als het misschien lijkt.

Let op de volgende dingen:

- Neem geen chatverzoekjes of filmpjes aan van onbekenden.
- Voeg geen mensen toe die je niet kent en spreek niet af met onbekenden.
- Blokkeer mensen die niet aardig zijn of waar je je onprettig bij voelt.
- Vertel jouw wachtwoord aan niemand.

Tips voor een goed en veilig wachtwoord

- Bedenk een onzin met een getal of een leesteken.
- Neem van ieder woord de eerste letter en neem de getallen en leestekens over.
- Zorg voor minimaal 8 tekens in je wachtwoord.
- Geef je wachtwoord nooit aan iemand anders, ook niet aan je beste vriend of vriendin.
- Laat je wachtwoord niet rondslingeren in de buurt van je telefoon of laptop.
- Gebruik niet voor alles hetzelfde wachtwoord.

Tips voor medewerkers/ouders voor het omgaan met kinderen die gebruik maken van internet

- Spreek regels af bij het internetgebruik. Wat kan wel en wat niet? Welk verschil is er tussen thuis- en schoolinternet?
- Bouw vertrouwen op met de kinderen. Als er problemen zijn moet een kind naar je toe willen/durven komen.
- Blijf in de buurt bij kinderen die op internet zijn.
- Controleer of de schoolregels worden nageleefd.
- Laat persoonlijke gegevens privé blijven.
- Let erop dat er over de kinderen zo weinig mogelijk valt te traceren.
- Leer van de kinderen; zij internetten veel en vaak. Laat hen elkaar adviseren.
- Internet moet wel leuk blijven, dus vergeet niet om ook over de leuke dingen te praten.
- Laat kinderen niet voor alles hetzelfde wachtwoord gebruiken, maar laat hen voor alle onlineactiviteiten een nieuwe bedenken.

Tips voor het omgaan met digitaal pesten

- Bespreek digitaal pesten met het kind.
- Reageer niet op pest berichten via Social media.
- Blokkeer, als dat mogelijk is, de afzenders.
- Ga zorgvuldig om met wachtwoorden, zodat het niet makkelijk is de profielsite- of het online gaming account van het kind te kraken.
- Bewaar de pest berichtjes als bewijs (maak screenshots).
- Wijs kinderen op gedrag op internet, wat kan wel en wat kan niet?

- Als het kind digitaal gepest wordt, neem het kind serieus, maar leer ook samen te relativeren. Soms zijn de pestmails niet specifiek voor hem of haar bedoeld en is het beter deze te negeren.
- Bespreek digitaal pesten met de leerkracht en anti-pest coördinator van school.

Tips voor chatten (niet op school)

- Weet waar je kind chat en toon interesse in wat je kind daar doet en met wie het chat.
- Spreek tijden af wanneer je kind mag chatten en hoe lang het mag chatten.
- Bereid je kind voor op wat het kan verwachten en tegenkomen in de chatroom.
- Geef je kind mee dat het voorzichtig moet zijn met het vermelden van persoonlijke gegevens als adres, telefoonnummer of achternaam. Het geven van persoonlijke gegevens aan iemand die je niet kent is onverstandig.
- Help je kind bij het verzinnen een goede Nick name.
- Let er bijvoorbeeld op dat de Nick name geen informatie geeft over zijn/haar echte naam/ leeftijd.
- Voorkom ook suggestieve namen zoals 'sexygirl'. Dit soort namen trekt een bepaald slag mensen aan.
- Maak je kind duidelijk dat de virtuele wereld een schijnwereld kan zijn. Wat gepresenteerd wordt als echt kan een verzinsel zijn. Wie zich voordoeft als vrouw is mogelijk een man. Wie zich voordoeft als kind is wellicht een volwassene.
- Maak je kind ervan bewust dat alle gesprekken, foto's, webcam sessies en filmpjes opgeslagen en hergebruikt kunnen worden.
- Vraag of je kind de personen met wie het informatie uitwisselt echt kent.
- Maak je kind ervan bewust dat degene met wie het chat vervelende beelden voor de webcam kan tonen.
- Wees alert op pesten en andere vormen van belediging.
- Vertel je kind dat het hier niet moet op reageren en/of zelf versturen.
- Wanneer je kind gepest wordt, meldt dit dan bij de chatroom moderator. Deze kan de pester uit de chatroom verwijderen.
- Blokkeer de dader. Hij/zij kan dan geen berichten meer sturen naar je kind.
- Als je kind wil afspreken met een chatvriend(in), zorg dan dat er iemand meegaat en dat ze afspreken op een openbare plek waar veel mensen zijn.
- Wijs je kind erop dat er een kans bestaat dat het tijdens chatten in open chatrooms ongevraagde berichten met ongewenste inhoud kan ontvangen.
- Controleer als ouder de chatsite waarop je kind regelmatig chat op een aantal zaken, zoals:

- Zijn er moderators aanwezig in de chatroom?
- Geen moderators betekent onveilig chatten. Hoe meer moderators, hoe beter.
- Is er een mogelijkheid om andere chatters te negeren/blokken? Op die manier kun je voorkomen dat je benaderd blijft worden door vervelende chatters.
- Is er een helpfunctie aanwezig waar je naar toe kunt als er problemen zijn?
- Kun je klachten indienen?
- Wordt ergens beschreven wat er met je klacht gedaan wordt?
- Is er een scheldwoordenfilter aanwezig?
- Kijk op www.chatinfo.nl voor chatsites die voldoen aan de richtlijnen voor veilig chatten.

Tips voor e-mailen

- Vertel je kind dat het geen e-mails moet openen van onbekende personen.
- Probeer je kind gebruik te laten maken van meerdere e-mailadressen.
- Het belangrijkste e-mailadres mag alleen aan betrouwbare personen worden gegeven. Hiermee voorkom je dat dit e-mailadres misbruikt wordt.
- Vertel je kind dat het voorzichtig moet zijn met het openen van attachments (bijlagen): deze kunnen virussen bevatten.
- Installeer een Spamfilter of maak gebruik van de faciliteiten die je provider biedt.
- Vraag je kind of het aan jou wil vertellen wanneer het ongewenste e-mail ontvangt.
- Vertel je kind dat het nooit op spam mag reageren, maar deze direct moet verwijderen.
- Installeer een virusscanner met de meest recente virusdefinities.
- Vertel je kind wantrouwig te zijn bij e-mails die waarschuwen tegen een bijzonder gevaarlijk virus of die beweren dat je geld kunt verdienen door de mail naar zoveel mogelijk mensen door te sturen. Deze berichten zijn vaak onwaar en alleen bedoeld om (te) veel e-mailverkeer op gang te brengen. Dit soort e-mails worden hoaxes genoemd.
- Waarschuw je kind tegen e-mails waarin een betrouwbare instantie vraagt om persoonlijke gegevens. Je hebt hier te maken hebben met phishing. Banken zullen je nooit een e-mail sturen met de vraag je pincodes, passwords of andere persoonlijke informatie vrij te geven of met een link naar een pagina waar dergelijke informatie gevraagd wordt. Zorg ervoor dat je kind niet reageert op zo'n bericht en het direct verwijdt.
- Zorg ervoor dat je kind zeer zorgvuldig is met het verstrekken van zijn/haar persoonlijke gegevens.

Tips voor 'surfen'

- Zorg ervoor dat je kind voorzichtig is met het geven van zijn/haar persoonlijke gegevens op websites.
- Surf ook regelmatig samen met je kind.
- Een internetfilter is een hulpmiddel om (jonge) kinderen tegen ongewenste inhoud beschermen.
- Steeds meer zoekmachines bieden een familiefilter aan. Als je dit filter inschakelt worden websites met informatie die niet voor kinderen geschikt is, niet in het resultaat opgenomen.
- Zoekmachines als Google, Ilse en Alta Vista bieden de mogelijkheid een filter aan te zetten. Laat je kind gebruik maken van deze zoekmachines;
- Tijdens het surfen kan ongemerkt spyware op de computer geïnstalleerd worden. Installeer daarom een anti-spywareprogramma en een firewall op de computer.
- Gebruik een goede virusscanner.
- Installeer een popupkiller om het automatisch openen van (reclame)schermen tegen te gaan.
- Verwijder regelmatig cookies van de computer. Een cookie is een heel klein tekstbestandje dat op je vaste schijf is geplaatst door een webpaginaserver.
- Scan je computer regelmatig op spyware en adware. Hiervoor zijn goede gratis programma's te downloaden.
- Verhoog de standaard veiligheidsinstellingen en privacy instellingen van je browser en e-mailsoftware. Dit kan o.a. bij de opties van je browser.

Bijlage 5

Pesten van personeel

Pesten komt niet alleen voor tussen leerlingen. Ook personeelsleden kunnen onderling hiermee worden geconfronteerd. Om pesten van personeel tegen te gaan wordt van iedereen binnen de school verwacht dat hij/zij:

- De pester duidelijk maakt dat hij/zij te ver gaat, dat zijn/haar 'grapjes' niet meer leuk zijn
- Steun zoekt bij de schoolleider; een goede leidinggevende kan het pesten in de kiem smoren
- Steun zoekt bij de vertrouwenspersoon of de anti-pest coördinator
- Zelf een logboek bijhoudt; zo weet hij/zij wanneer er ongewenste zaken plaats hebben gevonden en wie erbij aanwezig waren. Het logboek kan dienen als bewijs, maar ook om het hart te luchten
- Bedenkt dat hij/zij niet alleen het slachtoffer is, maar dat ook de organisatie schade kan ondervinden van het pesten. Uiteindelijk heeft ook het bestuur belang bij goede onderlinge verhoudingen;
- Zichzelf afvraagt wat de motieven (kunnen) zijn van de pester. Dit kan helpend zijn voor het reageren en handelen van de gepeste
- Praat met mensen die getuige zijn van het pestgedrag. Vaak vormen zij de zwijgende meerderheid. Ze zien het pesten wel, maar treden niet op (o.a. uit angst om het volgende slachtoffer worden)
- Lees over het onderwerp. Verhalen van anderen kunnen u het gevoel geven dat u niet alleen staat; u kunt leren/steun krijgen van hun ervaringen
- Neem contact op met de afdeling HR van uw stichting, al dan niet samen met en/of leidinggevende, vertrouwenspersoon of anti-pest coördinator. Delta scholengroep is op grond van de Arbowet verplicht maatregelen te nemen.

Bijlage 6

Stappenplan bij ernstige incidenten/systematisch pesten

Ernstige incidenten:

Ernstige incidenten noemen we incidenten waarbij een kind fysieke of psychische schade oploopt die hij/zij wil/moet delen met zijn/haar ouders/verzorgers. Een incident waarvan je vindt dat het indruk maakt (op het kind, op de leerkracht, op ouders). Naast onderstaand stappenplan hanteren wij ook De Vijf sporen aanpak (zie paragraaf 5).

	Ernstige incidenten	Systematisch pesten
1	De leerkracht heeft een gesprek met de leerling(en) en er worden gedragsafspraken gemaakt met passende sancties. Leerkracht neemt altijd contact op met de ouders: mondeling en als dat niet lukt telefonisch of per e-mail/Social schools. Noteren in Esis en een vervolgspraak maken.	Ouders van de pester worden samen met de pester door de leerkracht uitgenodigd voor een gesprek. Er worden afspraken gemaakt met passende sancties en deze worden vastgelegd in een verslag (Esis). Ook de ouders van de gepeste worden op de hoogte gesteld en de stappen die de leerkracht heeft ondernomen worden besproken. De leerkracht houdt een lijst met data bij van de gebeurtenissen.
2	Ook de directeur, COO worden op de hoogte gesteld van het incident en het wordt besproken in de betreffende bouw en de mensen van de pleinwacht (i.v.m. surveilleren).	Ook de directeur en COO worden op de hoogte gesteld van het pestgedrag en het wordt besproken in de betreffende bouw en de mensen van de pleinwacht (i.v.m. surveilleren).
3	Na 2 of 3 dagen, week en maand nogmaals contact opnemen met ouders. Zowel bij negatieve als positieve ontwikkelingen.	Na 2 of 3 dagen, week en maand nogmaals contact opnemen met ouders en pester. Zowel bij negatieve als positieve ontwikkelingen.
4	Bij herhaling van het ongewenste gedrag worden ouders weer ingelicht en volgt er opnieuw een gesprek met de leerling(en). Als dit meerdere keren voorkomt (3 of meer) is de volgende stap, stap 1 van het stappenplan 'Systematisch pesten'	Bij herhaling van het pestgedrag of het niet nakomen van de afspraken door pester of ouders, worden de ouders en pester uitgenodigd voor een gesprek op school (directeur/COO). Bij onvoldoende verbetering kan overlegd worden met het bestuur over een tijdelijke schorsing.

Bijlage 7

'Wat is er gebeurd' blad groep 5 t/m 8

Naam: _____

Wat gebeurde er?

Wat deed ik?

Wat kan ik volgende keer anders doen?

Goedmaken